

La segona mort del Major Strasser

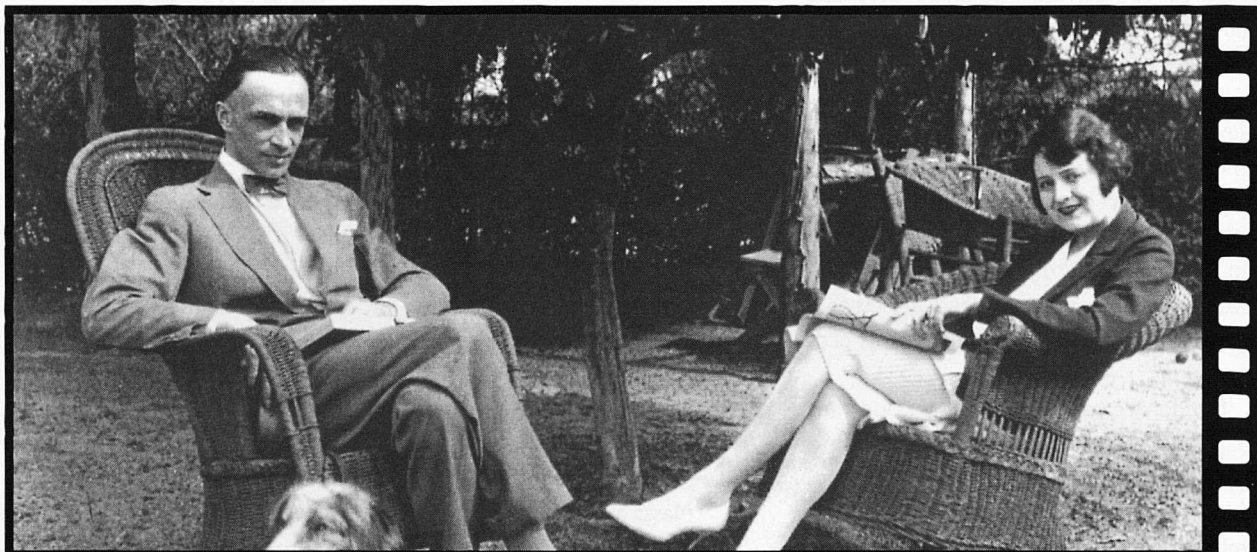
F. Javier Sánchez-Cuenca

Tots anaven cada matí al cafè de Rick, a *Casablanca*. Però una vegada dins d'aquell decorat *kitch* ningú sabia molt bé què hi havia de fer. La majoria eren emigrants potencials de ficció i, per tant, eren conscients que qualche dia haurien de sortir d'allà, però al mateix temps eren fugitius reals. Havien arribat a Hollywood per salvaguardar les seves vides de la persecució nazi i ara, amb el visat en regla i un contracte de feina, resultava que a la pel·lícula tots ambicionaven escapar amb un passaport fals que només la discrecionalitat de Rick-Bogart (especialment si eren homes) o el capità Renaud-Claude Rains (especialment si eren dones) podria proporcionar-los. Tampoc es trobaven fora de la incertesa general els protagonistes, encara que no fossin fugitius reals. La sueca Ingrid Bergman-llsa, per exemple, patia d'una doble ansietat: «¿Em donarà a la fi Sam Wood el paper de Maria a *Por quién doblan las campanas?*» i a continuació plantejava la pregunta sistemàtica al director Michael Curtiz, emigrat i no fugitiu, com ella: «Digues, ¿estic enamorada de Rick o de Victor?» (Victor Lazslo-Paul Henreid, emigrat polític). «Tu limita't a actuar». Però ¿quan i com? Perquè a vegades trigaven a arribar els folis encara calents mecanografiats pels jueus germans Epstein, que durant la matinada havien refet sense contemplacions el primmirat treball del també

guionista Howard Koch. Bogart, per la seva part, aprenia a esbossar aquell gest enigmàtic que el faria famós, no tan sols com a crispada resposta facial a les insistents trucades de la seva dona en ple rodatge, gelosa de les probables escenes d'amor amb la Bergman, sinó també com a mètode per contrarestar la seva permanent ignorància del significat moral del personatge Rick («¿Sóc un heroi o un canalla?»).

En aquell decorat de cartó, l'únic que tenia molt clar el seu paper era un famós actor alemany dit Conrad Veidt (emigrat polític). Ell era el millor Major Strasser possible, aquell malvat institucional de guerrera negra nazi encaparrotrat a impedir de totes totes la fugida d'aquell mel·líflu heroi de la resistència vestit de blanc, Victor Lazslo-Paul Henreid, que fumava massa per dissimular un disgust permanent («¿Però què dimonis fa un heroi fugitiu passejant vestit de blanc pels carrers de Casablanca en ple dia?»). *Aleshores* (1942) no era infreqüent que els cans dobermann dels nous milionaris dels turons de Hollywood apareguessin degollats. Després de la sobtada entrada del Estats Units a la guerra tot allò que fes olor a alemany havia passat de cop a ser exterminable. Per tant, almanco durant la jornada laboral, el cafè de Rick no era només metafòricament un refugi segur. Strasser, que ja havia aplicat amb èxit la Llei de Fugues a l'inquietant Ugarte (Peter Lorre, emigrat polític), va rebre un nou cop de mà legal quan l'atreviment de Lazslo va arribar al límit d'encapçalar el cant coral de *La marselesa*: era clar, havia de tancar immediatament, per motius d'ordre públic, el Cafè de Rick. Veidt va acabar encunyant un impecable gendarme del nou ordre hitlerià. Ell (al costat d'Emil Jannings), un dels millors actors alemanys d'entreguerres, el Cesare d'*El gabinet del Dr. Caligari*, s'havia vist obligat a tornar a Hollywood com a fugitiu i, en una aplicació perversa de la moral judeo-cristiana per part del destí, pagava ara el preu de la seva deserció amb un inesperat estigma de ciutadà sota sospitat que ell potser va interpretar com a redimible per mitjà d'una identificació gairebé *avant la lette* amb l'esperit dels seus perseguïdors. Va ser el seu darrer paper.

En un nou gir, Veidt, un any després d'haver estat abatut com a Strasser per la patriòtica gavardina de Bogart-Rick, mor a Hollywood. Mesos més tard l'exèrcit nord-americà allibera realment la ciutat nord-africana de Casablanca.

CONRAD VEIDT A LA SEVA CASA DE HOLLYWOOD